

Minilo je sto let od rojstva Josipa Krizajja, pilota in

Lovec štirih letalstev

V nedeljo je minilo sto let, odkar se je v kraški vasi Kopriva rodil Josip Krizaj - pilot in lovec štirih letalstev.

KOPRIVA ▶ Josip Krizaj se je rodil pri- morskim staršem, očetu Josipu iz Orehka pri Postojni in mami Mariji iz Štorij. Življenjska pot je družino - Josip je imel še sestre Marijo in Stanislavo - pripeljala v Koprivo. Josip je svoje otroštvo preživel med prvo svetovno vojno velikokrat v družbi avstrijskih vojakov, ki jih po Koprivi ni bilo malo.

Po razpadu avstroogrške monarhije je ta del Primorske pripadal Italiji in Koprivo so večkrat preletavala letala. Tako je mami Ma- rijji Josip nekoč dejal: "Mama, jaz bom tudi

pilot." Otroške želje so se mu uresnicile no- vembrskega dne, leta 1929, ko je od ita- lijanske vojske dobil pozitiven odgovor. Na predvečer vseh svetih odšel je v letalsko šolo v Capui pri Neaplju. Dveletno šolanje je uspešno končal s činom narednika in letel v znani eskadrilji smrti.

Poletel po državljanstvo

Avgusta 1931 sta se Krizaju iztekla šolanje in vojaški rok, a njegovi prošnji za zaposlitev pilota v vojaški službi niso ugodili, saj ji je nasprotoval poveljnik 3. lovske eskadrilje, polkovnik **Paride Sachi**, verjetno iz varno- stnih in političnih razlogov. Krizaja so raz- poredili v rezervno.

Leta 1932 so ga poklicali na vojaške vaje v Vidnu, kjer naj bi pokazal svoje veščine. Na eni izmed vaj je Krizaj svoje letalo fiat ASI dvignil na višino 3600 metrov in ga usmeril proti Gorici, pot nadaljeval vzdolž Vipavske doline do Nanosa in prek Postojne sledil železniški progi, priletel na jugoslovansko ozemlje in približno ob 18. uri pristal v Ljubljani. Takoj je zaprosil za politični azil in za dovoljenje za stalno bivanje v Jugoslaviji, dve leti pozneje pa je dobil jugoslovansko državljanstvo.

Ko je v Španiji leta 1936 izbruhnila državljanska vojna, se je kot prostovoljec javil za pomoč republikancem. Kot pilot je bil sestreljen, a si je s skokom s padalom - čeprav ranjen - rešil življenje. Nekaj časa je preživel v ujetništvu, od koder so ga 29. junija 1937 zamenjali za italijanske pilote. Po španski vojni se je vrnil v Jugoslavijo in se 1939 zaposlil kot inštruktor v aeroklubu v Zrenja- ninu. Tu je spoznal udeleženko tečaja **Jeleno Stefanović** in se z njo 27. oktobra 1940 v Beogradu poročil. To je bila prva pilotska poroka v Jugoslaviji.

Strmoglavil v smrt

V času druge vojne je sodeloval v bojih na stremški fronti. Po koncu vojne je bil še pilot v jugoslovanskem letalstvu. V zakonu se mu je rodil sin Mlominir, ki danes živi v Ljubljani in rad prihaja na Kras v Koprivo.

Josip Krizaj je na eni izmed vojaških nalog 8. oktobra 1948 poletel, da bi prevrtil me- teorološke razmere nad okolico letališča. Z ruskim letalom jak III. se je dvignil v smrt. Zaradi slabih vremenskih razmer je ta po- poldan na južnem pobočju Snežnika str- moglavil in se smrtno ponesrečil. RŽ

Foto: Miloš Stanković

V krajevni organizaciji ZB za vrednote NOB v Dutovljah so člani organizacije skupaj z vaščani Koprive na pobudo Roberta Živca položili venec na rojstno hišo Josipa Krizajja, kjer po zaslugi domačina, tudi pilota Silva Ukmarja od leta 1982 stoji spominska plošča

NAPOVEDI

Danes o proračunu

SEŽANA ▶ Sežanski občinski svet se bo danes ob 16. uri sestel na četrti redni seji in v drugem branju obrav- naval proračun za leto 2011 in 2012. Na dnevnem redu bodo tudi cene varstva otrok v Vrčcu Sežana, pro- gram dela nadzornega odbora in strategija financiranja društev, ki de- lujejo v javnem interesu. Svetniki bodo obravnavali poslovanje gos- podarske javne službe zbiranja in prevoza komunálnih odpadkov ter urejanja javnih poti ter zelenic. Raz- pravljajti bodo o porabi koncesijske dajatve za trajnostno gospodarjenje z divjadjo in o pobratenju s fran- cosko občino Montbrison. TČ

Likovna razstava

LJRSKA BISTRICA ▶ Danes ob 18. uri bo v Knjižnici Makse Samsa ot- voritev likovne razstave del članov Likovnega društva Franceta Pavlov- ca. S slikami se bo predstavilo 20 članov. V kulturnem programu bodo nastopili Pevska skupina Vasovalec, harmonikar Jaka Fidel in literat **Aleksander Borenovič**. Program bo povezoval **Igor Štemberger**, razstava pa bo na ogled do konca marca.

Kalina praznuje

LJRSKA BISTRICA ▶ V soboto ob 19. uri bo v Domu na Vidnu koncert Pevske skupine Kalina ob peti oblet- nici delovanja. Gosfje večera bodo jasenski pevci in ženska klapa Rožice iz Hrvške. Program bosta povezo- vala **Andreja Bošfjancič** in **Jernej Bošfjancič**.